

ABONAMENTUL.

Pentru monarhie:

Pe an 18 cor. $\frac{1}{2}$ an
9 cor. $\frac{1}{4}$ 4:50 fil.

Pentru străinătate:

Pe un an 24 coroane
 $\frac{1}{2}$ an 12 cor. $\frac{1}{4}$ an
6 coroane.

Unitatea

INSERTIUNI.

Un șir garmond:
odată 14 fil., a doua
oară 12 fil., a treia
oară 10 fil.

Toți ce privește foaie
să se adreseze la: Re-
dacțiunea și admini-
strațiunea „Unității”
în Blaj.

Foaie bisericească-politică. — Apare: Marța, Joia și Sâmbăta.

Biserica risipită.

De câteori am trecut prin Blaj, în vremea din urmă, am fost dureros atins, de impresia ce mi-a lăsat-o biserica curții mitropolitane, ce stă acum de o bună bucată de vreme aproape demolată, ridicându-și cu desnadejde ruina zidurilor, spre cer...

Nu-mi pot închipui un tablou mai întristător, ca ruinele unei biserici. Fără voie, când treci pe lângă ele, îți vin în minte rugăciunile ce s'au rostit la sfântul ei altar, și cari alcătuiesc nădejdea noastră neîntreruptă în sprijinul Aceluia, care ne-a făgăduit să fie cu noi până la capătul veacului. Atunci îți dai seamă, cu adâncă mâhnire, că șopotul sfânt al rugăciunilor și armonia cântărilor de laudă, au amuțit între aceste ziduri, cari până eri alaltăeri erau lăcaș de închinare și de mângâiere. „Hac iter est, veniant sitientes bibere lymphas, post quas non ultra concutit atra sitis A. D. 1629”, — inscripția de pe biserica curții mitropolitane azi sună așa de jalnic, când zidurile ei sunt ruinate, și lespeda ce acopere cripta fericiților noștri Arhieriei, e expusă vițregimii vremilor și profanării.

Când mă gândesc la lespeda ce acopere rămășițele pământești ale marilor noștri arhieriei: Aron, Rednic, Maior, Bob, Vancea, și — mai recent — Leményi, mâhnirea, de care pomeneam mai sus, mă copleșește și mai mult, în fața acestei biserici în ruină.

Cetitorii acestei foi, desigur nu au lipsă, ca să le înșirui, în cadrele scurte ale unui articol meritele deapururi strălucitoare, ale acestor fericiți Arhieriei. Activitatea lor binecuvântată ne grăește astăzi, prin rostul atâtor fundațiuni pii și institute culturale, cari alcătuiesc energia de viață a bisericii noastre ca popor, cu aspirații de progres.

Blajul de astăzi și — putem zice fără teamă de exagerare — biserica românească unită cu Roma este în foarte mare parte *opera* acestor Arhieriei, cari și-au trecut dela unul la altul strălucita coroană arhierescă, — schimbată adese în cunună de spini —, au dus o viață de lipsuri și suferințe, pentru ca să jertfească totul pentru o mai fericită situație a posterității.

Și iată, că posteritatea, abia după scurgerea câtorva decenii, când amintirea este destul de recentă, uită să-și achite tributul ei de recunoștință, lăsând între niște ziduri risipite lespeda sfântă, ce acopere pe cei mari arhieriei și binefăcători ai neamului nostru!

* * *

Rândurile aceste — scrise cu gândul cel mai curat — constată un fapt care se discută în vremea din urmă nu numai în cercurile bisericești, ci și în ale laicilor, cari făcându-și educația în Blaj, știu să țină cu pietate la trecutul acestui oraș istoric, și la responsabilitatea față de marile umbre ale trecutului, cari au dispărut, lăsându-ne moștenire toată comoara înaintașilor adesea și a inimii lor de aur. Știu foarte bine, că s'au luat toate măsurile de lipsă la guvern pentru restaurarea cuvenită a acestei biserici, considerată ca „monument de artă istoric”, dar vremea să scurge — și restaurarea dorită întârzie cu anii.

Pentru înaltul guvern al țării, după ce biserica e considerată ca monument de artă, chestiunea nu este, probabil, așa de urgentă; pentru noi însă aceasta biserică este *mai mult* ca un monument istoric, e o adevărată comoară, la care trebuie să ținem cu sfințenia.

Cred deci, că avem datorie să începem, o acțiune pentru restaurarea demnă a acestuia Pantheon al bisericii și neamului nostru,

achitându-ne astfel cea mai elementară datorință ce se recere unei posterități înțelegătoare și recunoscătoare.

Frații protopopi, cu cari vom avea ocaziune să convenim, zilele aceste, la consistorul plenar, cetind aceste rânduri, scrise cu intenția cea mai curată, sper, că le vor înțelege și le vor aprepția după cuviință.

Atâtea capete luminate, alătura de I. P. S. Părintele Metropolit și sfetnicii Lui, vor afla, desigur, un expedient pentru a împăca *pietatea* generației de astăzi în legătură cu *memoria* binecuvântată a marilor noștri înaintași.

Un protopop.

Un abuz general.

Fie-mi permis, domnule Redactor, să atrag atențiunea DV. și a fraților preoți asupra unui abuz, care ea proporții tot mai mari, în vremea din urmă.

E abuzul, ce se face cu *sf. Ungere de pe urmă*.

Eram student pe clasele gimnaziale superioare și în vacanța de vară de multeori auxiliam, că în cutare sat se face *sf. Maslu*, pentru timp de secetă sau ploaie prea multă. Încă atunci — după cunoștințele dogmatice și ritualice, ce le aveam — nu puteam crede, că ar putea fi preoți, cari pentru câteva coroane să abuzeze în o formă ca asta cu unul dintre principalele izvoare ale darului lui Dumnezeu. Ca ascultător al cursurilor teologice — după ce acum știu pe deplin ce e *sf. Maslu* — un asemenea abuz trecea peste înțelegerea mea, mai ales că am aflat în Euhologii: „Rugăciune pentru timp de secetă”, apoi „Rugăciune în timp de epidemie perzătoare” și altele. Nu este biserică și rit ca ale noastre, cari să aibă pentru orice lipsuri rugăciuni speciale. Acum sunt preot și cu durere trebuie să mărturisesc, că ceea ce atunci nu puteam înțelege, azi am văzut cu ochii. O mulțime dintre preoții noștri săvârșesc slujba *sf. Maslu* pentru soldații aflați pe câmpul de războiu fără nici un scrupul de conștiință, ba cei mai mulți au curajul să facă opoziție hotărâtă, celui ce ar cuteza să le tulbure apa ori să le zădărnicească câștigul, ce ar putea să-l aibă pe o altă cale, dar cinstită.

Și aci, tocmai ca și la chestiunea cu contragerea de sf. Liturghii, e de ajuns o singură privire în „Liturghica“ pâr. canonic Dr. Marcu, pentruca oricare preot — fie chiar și bătrân și pățit — să fie în clar cu ceea ce a voit Mântuitorul Hristos să fie taina Sa. Și rămânând numai la forma cea mai nouă a abuzului, anume la sf. Maslu pentru soldați, fiecare preot înainte de celebrare să-și pună următoarele întrebări: Unde e subiectul sf. Maslu? Cine poate fi subiect? Oare nu am învățat eu în sf. Teologie apriat, că soldații, cari pleacă la războiu și cu atât mai vărtos, cei cari sunt deja acolo nu pot fi subiect al sf. Maslu? Ba da, am învățat și mai mult și anume, că cel ce vrea să primească acest sacrament al viilor, trebuie să fie în statul harului sfințitor și greu morbos, așadar nici de cum credincioșii, ce întâmplător ar fi de față la ceremonie, nemărturisii și necuminecați, ba poate de multeori concubini ori altfel de păcătoși publici. Să ne dăm sama mai departe de aceea, că rugăciunile dela sf. Maslu nici când nu pot fi schimbate prin acomodare, sau întrelăstate ori ciungărite, apoi că materia odată binecuvântată trebuie și folosită, dar nici decum aplicată unora ca cei, despre cari vorbiam mai sus, cari la astfel de ocaziuni necondiționat se ung, natural fără recitarea formulei.

Se știe aceea, că oleiul binecuvântat poate fi folosit și la sănătoși pentru „de a le ușura cutare infirmitate corporală și respective de a preveni morbul“, dar după ce spui înainte, că subiectul sunt cei plecați în războiu, după ce în văzul și auzul tuturor ai recitat de 7 ori formula de binecuvântare, după ce ai citit cele 7 Evanghelii cu Apostolele lor, cine va mai putea zice, că el nu are intențiunea de a conferi sacrament, ci numai sacramental?

De mult nu li-s'a dat ocaziune să convină așa de des preoții ca în decursul acestui

războiu crâncen, sub pretextul sf. Maslu pentru soldați. Poporul nostru e credincios, ba prin multe ținuturi din lipsa de predici instructive, e superstițios. Acest popor credincios, bun și iubitor de preoții săi, simte o durere nemărginită pentru cei ce au plecat să-și verse sângele pentru tron și țară în nădejdea unui viitor mai bun, și ar face tot ce poate să-i mai vadă odată reînțorși la vetrele lor. Unde superstiția e puternică, aleargă — ca și în alte năcazuri — la vrăjitori ori la preoți bătrâni „cu mult dar“ ca să le facă slujbe de multeori, amestecate cu haine de a celui ce se află în năcaz, unde credința e mai clarificată, însă totdeauna caută mângâiere și ajutor la Dumnezeu. Adună bani — de multeori sume frumoase — chiamă 7 preoți ori mai puțini și fac un Maslu pentru cei plecați. Preotul lor tace și face Maslu. Cu asta el s'a mântuit ca și colegii săi.

Ar fi vremea să nu mai uităm, că și pentru aceea suntem puși în acest oficiu proasfânt, ca să dăm explicații necesare tuturor celor ce ar pretinde dela noi ceva neiertat. Să fim siguri, că poporul ne va înțelege și se va pleca. Iar pentru ca să îndestulim dorul sufletului lor, care vrea rugăciuni mai lungi, mai speciale, pentru implorarea mai cu deadinsul și cu mai multă căldură și solemnitate a ajutorului lui Dumnezeu, să căutăm și vom afla alte mijloace, dintre cari îndrăznesc a propune unul.

Să convenim cu dragoste mai mulți laolaltă la cererea poporului, dar nu pentruca să desonorăm o taină. Să facem o sf. Liturgie solemnă împreună cu sfințirea cea mică a apei. După prânz să concelebrăm Vecernia împreună cu Paraclisul. Dacă se poate — și se poate — în ziua premergătoare să mărturisim, ca la sf. Liturgie să se poată împărtași, dar totdeauna doi dintre preoții străini să țină câte o cuvântare bine pregătită, unul la sf. Liturgie, iar celalalt la

„Paraclis“. La Liturgie și Paraclis se pot aminti cei ce se află în războiu.

Să dăm așadar acestor conveniri și slujbe caracterul unor misiuni în sens mai restrâns.

În forma asta să fim siguri, că pe lângă aceea am mântuit o taină dumnezeiască de desonorare, ne vom bucura de întâlnire, edificându-ne sufletește unul pe altul, ne vom bucura din dărnicia iubitelui popor și de o remunerațiune cinstită, iar el se va depărta poate mult mai mângâiat și îndestulit.

Ioan Spătariu, preot.

Eroismul vostru a străbătut departe. Ziarul „Berliner Tageblatt“ din 5 crt. publică dela corespondentul lui de pe front următoarea depeșă:

„În ziua de 2 August trupele ardelenale ale generalului Armin Kövess, ce luptă în armata generalului german Woysch, cu o bravură fără pereche au respins armatele rusești în cele mai apropiate forturi ale Ivangorodului. E de însemnat că s'a distins regimentul de infanterie Nr. 50 în majoritate compus din Români, care și în războaiele anterioare au adus glorie drapelului lor. Rușii au fortificat frontul sud-vestic al Ivangorodului cu opt tranșee treptat, au construit treptele de fortificație la mari adâncimi și cu multă destoinicie tehnică întregindu-le cu teribile impedimente complicate cu sârmă în opt linii cari steteau în legătură. Regimentul 50 întărit și cu alte trupe se apropie de tranșeele avansate și se îngroapă înaintea primelor impedimente de sârmă. În toiu focului violent pregătit de artilerie, taie sârmele întâilor piederi, se îngroapă înaintea piederii a doua. Tot atunci

FOITA.

RUGĂCIUNE.

*O Tatăl nostru, care în ceriuri locuești,
De unde cu iubire la fiii Tăi privești
Și-i vezi cum fără milă s'omoară și să frâng,
Iar cei rămași în urmă să vaetă și plâng.*

*O Doamne, fie-Ți milă azi de poporul Tău
Ce geme și să sbate 'n părerile de rău,
Căci Ți-a greșit Părinte poruncile-Ți călcând
Iar acum simte greul din mila Ta persind.*

*Față cu noi acuma fi bun și iertător,
Deși greșit-am Doamne, greșit, adeseori
Dar azi ne 'ntoarceam iară și cerem scutul Tău
Părinte Prea puternic, al nostru Dumnezeu!*

*Întoarce-Ți iară mila spre noi cei umiliți,
Și îndămește pace 'ntre oamenii 'nvrăjbiți
Și pune, Doamne, capăt cruntului războiu
Liniștea mult dorită coboar'o între noi.*

*Pe-ai noștri dragi, ce 'n toamnă în tabăr'au
[plecat
Să apere cu brațul țara și pe Impărat
Ș'al lor sânge de atuncia mereu, mereu, a curs
Noi i-am simțit mirosul și mila ne-a pătruns.*

Cerescule Părinte, fi-ne îndurător!

*Suntem: soții și mame, și fice, și surori,
Primește rugăciunea, ascultă-ne pe noi!
Sfârșește cu războiul, și adu-i iar*

[în'apoi.

*Ș'acum scăpăm la Tine, O, mama lui Isus!
Ce stai întru mărire pe tronul Tău de sus,
Ca mamă, Tu ferbinte să rogi pe Fiul Tău
Să-și verse asupra noastră puternic darul Său.*

Veronica din Sălaj.

Augustin Caliani:

Urmele domniei romane în Ardeal.

Anuarul recent al institutelor noastre de învățământ din Blaj, publică un foarte interesant studiu al dlui prof. *Augustin Caliani*, sub titlul de mai sus. E un sujet cât se poate de bine ales, merit să ridice puțin vălul de pe trecutul glorios, cu care ne place să ne mândrim așa de mult, deși îl cunoaștem așa de puțin în realitate. Cele două veacuri, cât au petrecut pe aceste plaiuri legionarii romani au lăsat în urma lor urme, ce grăesc atât de limpede sufletelor înțelegătoare. Studiul d-lui Caliani adună într'un mănunchiu cele scrise relativ la aceste urme de glorie apusă, reintregindu-ne tabloul vechi lumi, ce s'a cutropit. Pe o extensiune de 68 pagini, cetim istoricul abreviat al Romei până la epoca Cezarilor, din cari se ridică Traian, cuceritorul Daciei. Se descrie apoi orga-

nizarea Daciei, după cucerirea ei din partea romanilor, administrația, căile sunt descrise cu deosebită precizie. Urmează apoi descrierea vieții publice și private a legionarilor, până la năvălirile barbare și retragerea legiunilor din Dacia.

Studiul, provăzut și cu harta Daciei va apărea și în broșură separată. Până atunci reproducem drept specimen, trei capitole din el: cel introductiv, apoi cele două finale în cari se descrie viața publică și particulară a coloniștilor din Dacia, până la retragerea legiunilor.

Introducere.

Vieța popoarelor samănă cu a singuraticilor indivizi: popoarele, cași indivizii singuratici, se nasc, cresc, ajung la floarea vârstei, ating culmea dezvoltării etnice, înfăptuesc creațiuni monumentale, datorite firii lor proprie, apoi cu încetul lăncezesc, slăbesc în puteri și în urmă dispar depe arena istoriei.

În cursul vremilor au răsărit și apus multe popoare. Unele au avut viață mai lungă, altele mai scurtă. Unele și-au dezvoltat forța fizică și morală dimpreună cu cea economică și intelectuală astfel, încât și-au asigurat trai lung; altele lipsite, de acestea forțe, încă din tinerețe au trebuit să-și plece capul în fața puterii mai mari, și să apună înainte de vreme.

Popoarele, cărora li-s'a dat, ca între hotarele ocrotitoare ale țerii lor să se desvolte în direcția potrivită firii lor; cărora

salvele artileriei inundă pe Ruși iar infanteria noastră continuă tăierea gardului de sârmă și cu toată împotrivirea viguroasă a Rușilor, ai noștri reușesc să treacă. O întreagă divizie rusească apără primele tranșee, dar este imposibilitate să oprească Români noștri ce înainteză bravuros. Timp de zece ceasuri, în cel mai violent foc și cu ajutorul artileriei noastre ce opera excelent, ai noștri ajung la ultimele forturi, le iau cu asalt, și rupând în lățime de mai mulți kilometri primele întărituri bine construite ale Ivangorodului, capturează o bogată pradă. Mărimea bravurei o dovedește faptul că cucerirea celor dintâi întărituri dela sud-vest de Ivangorod ne-a costat o pierdere de 241 oameni dintre cari 200 ușor răniți. Generalii Woysch și Kövess într'un ordin special de zi au scos în evidență eroismul Românilor noștri ardeleni. Prisonierii ruși mărturisesc că au fost fascinați de faptul cum Români noștri înaintau cu un calm neclintit în labirintul de piedeci și în cel mai violent foc ca și când ar fi la o manevră și ar da o pildă de urmat cum să se cucerească forturile.

Tot aceasta o aflăm și în ziarele maghiare „Az Ujság” și „Ujság”. Voi a-ți reînviat gloria străbună, vitejiile voastre au străbătut departe, și în tot locul vi-se aduce laudă.

Presa străină și eroismul românilor. — Abia ni-a sosit comunicatul oficial despre lupta titanică, ce s'a dat sub zidurile cetății Ivangorod, ziarele, amăsurat comunicatului, au relevat marele succes, obținut de regimentul 50. Noi, cari cunoaștem și fără de aceasta regimentele ardeleni, accentuam și atribuim învingerea dela Ivan-

li-s'a dat, să traducă în fapte și opere tot ce cuprindea mintea lor, au lăsat urme nepreitoare posterității.

Știința reală a Egiptenilor, arta și literatura Grecilor, apoi organizația de stat a Romanilor, sunt tot atâtea izvoare, din cari de mii de ani se adapă cultura generațiilor de azi.

Nu ne putem minuna de ajuns de proporțiile urieșe ale arhitecturii egiptene, bazate pe cunoștințe temeinice de matematică și geometrie; nicicând nu ne putem sătura pe deplin de armonia aproape supraomenească, ce se desprinde de pe figurile artei grecești, nici nu putem aprofundă constituția și înțelepciunea de stat a Romanilor, cari primii au dat posterității învățătura cea mai cu minte, — cum poate un popor, mic la început, ținând morțiș la așezămintele străbune, prin curajul și vitejia în război și prin ocărmairea înțeleaptă în timpuri de pace, — să se înalțe la culmi de mărime nemai pomenită.

Nu e mirare deci, dacă viața și faptele acestor popoare sunt încă și azi obiectul de predilecție ale celor mai mult studii și sorutări științifice.

(Va urma.)

gorod ostașilor români. Am cetit și comunicatul șefului statului major, în el se spune precis, că majoritatea acestui regiment o formează românii.

Ne-a cauzat o bucurie rară, nu că am fost înregistrați de ziarele străine, ci, că prin probele de foc, prin cari ostașul român a putut să-și câștige, de atâtea ori admirația și acum, ca și în trecut, a capetelor Domnitoare, au făcut să dispară, pentru totdeauna, acuzele mârșave, pline de ură de rasă, arătându-ne de popor irredentist. Am putea da catalogul ziarelor, cari au dat loc, fără tendințe false, comunicatului oficial, deocamdată ne reținem. Amintim coalaltă categorie, a infidelilor, al cărei hang îl poartă „Siebenburg Deutsches Tageblatt”, redactată de Emil Neugeboren. Pe domnia sa îl cunoaștem, credeam, că poate nega faptele, cari — după cum a fost și discuția cu contingentul de armată ce-l dau românii din patrie, — mai greu se pot documenta, dar ținem de imposibil, ca un ziar, după ce și alții, suprema comandă i-a comunicat, să tacă chitic ca și „Pesti Hirlap”.

„Prostia și lăcomia cresc pe același pom”, așa zice proverbul german.

Iată cum caracterizează „Foaia Poporului” din Sibiu procedeul foaiei săsești:

„Mari diplomați mai sunt și compatrioții noștri sași, dar cu deosebire le stă în frunte gazeta lor din Sibiu. Pentru ce se feresc oare domniile aceștia să spună adevărul pe față? Generalul de divizie Höfer, în comunicatul său de Marți, mărturisește fără încunjur, că acel regiment, care a zdrobit vitejește stăvilarele de apărare rusești dela Ivangorod, e alcătuit în cea mai mare parte din Români. În articolul său botezat „Regimentul nostru din Ardeal”, gazeta săsească însă tace mîlc despre faptul acesta, înfățișând lucrul așa, ca și când noi nici n'am fi pe lumea aceasta!

Să stăm strâmb și să judecăm drept, domnule Emil Neugeboren!”

„Omul de fier”. Din un articol cu acest titlu, al „Foaiei Poporului”, reținem următoarele:

„La sărbătoarea de desvălire a luat parte tot Sibiuul, și mic și mare. Au fost de față toate națiunile, cari trăiesc împreună aici, și s'au ținut vorbiri care mai de care, iar cântecele bandei militare au înveselit urechile noastre. Dar pentru noi, Români, parecă tot n'a fost aceeași, ce ne gândeam ca să fie. Noi vorbă românească grăită de cineva în fața omului de fier n'am auzit, și nici muzica n'a făcut să răsune și vreunul din vitejeștile noastre cântece de bătălie.

Și atuncia mi-au venit în minte oamenii noștri de fier, din toate părțile, cari câștigă pretutindeni biruință după biruință.

Dela malurile triste ale Dunării de miazăzi și până pe sărăcăcioasele meleaguri ale Galiției părjolate. Dela zidurile de cetate ale mândrului oraș al Varșoviei și până pe stâncile prețioșe ale Alpilor din țara Pământezului și Italianului, unde se bat azi nepoții, celor de acum vre-o cincizeci de ani. Și mi-am zis: iată ostașii, iată oamenii noștri de fier... Aicea și-au bătut cuie în pieptul omului, cuie cumpărate cu bani, acolo plumbul sfășie inima ostașilor noștri; aicea au curs vorbe frumoase în graiuri felurite, acolo a curs sânge; aicea a cântat muzica cu dulceață, acolo a bubuit tunul.

Oamenii noștri de fier au vorbit: au vorbit cu sute de mii de glasuri. Pentru ei au grăit faptele, acolo sus, acolo jos, pretutindenea. Aicea n'a vorbit nimeni. Cu atât mai bine. Deși dacă n'a cutezat să spue nimenea vitejia alor noștri, ca s'o cunoască cu toții, au țipat par'că pietrile în locul acolora, ce trebuiau să-și deschidă gura! Nici glasul de doină al trîmbiței nu s'a auzit în piața mare. Și ne-a durut parecă o leacă inima. Oamenii noștri de fier, și-au cântat ei singuri însă doina lor de vitejie!...”

Războiul european.

Budapesta, 9 August. (Oficial).

Frontul rusec. Urmărim armata inimică, ce e în retragere de pe frontul Vistulei. Armatele austro-ungare și germane la linia ferată Ivangorod-Lukow și comuna Gorwalin de eri înainteză, în direcția de ost. Drumul dela Varșovia-Lublin și țărmurii din stînga și dreapta Vieprz-ului, la Ivangorod le-am curățit de inimic. Semnele arată, că armata rusă s'a retras prin fugă dinaintea trupelor arhiducelui Francisc Iosif. Numărul prizonierilor dintre Vieprz și Bug s'a sporit. Aici luptele continuă. La Nistru și jos de Usciecko trupele noastre, pe mai multe secțiuni, au respins pe ruși. Numărul prizonierilor e de 1600 ostași și 5 mitralieze capturate.

Frontul italian. În unele zone ale platoului Doberdo ieri s'au dat violente atacuri de artilerie, pe cari artileria noastră le-a respins cu succes. În regiunea Plava activitatea artileriei a fost mai vie. A eșuat încercarea infanteriei inimice de a pătrunde în pozițiile noastre dela Zagora. La frontiera Carintiei s'au zădărnicit mai multe atacuri italiene. Înaintea pozițiilor noastre dela Bladner, inimicul a lăsat peste 100 morți. La frontiera Tirolului o sentinelă de a noastră a respins un atac italian, cu grele pierderi pentru agresori. Spre vest de Darne în 6 crt. a fost un viu foc de artilerie, la care trupele noastre nu au luat parte.

Sentință judiciară.

Subprefectul comitatului sub numărul 14520—1914 susțerne actele în atacarea cercetării disciplinare pornită contra primpretorelui Gavril Mihályi din Șugatag.

Sentința finală.

Cercetarea disciplinară pornită contra primpretorelui cercului Șugatag, sub numărul 21250—1913, se sistează.

Contra acestei sentințe finale, în decurs de 15 zile dela imanuare, se poate apela prin președintele comisiei la Domnul Ministru de interne u. r.

Aceasta se aduce la cunoștința procurorului suprem, primpretorelui Gavril Mihályi, locuitor în Șugatag și acest decis, în sensul art. de lege XXIII, din 1866 § 12 se înainteză prefectului comitatens.

Motivele.

În numărul din 29 Octomvrie 1913 al ziarului „Pesti Hirlap” apare, sub titlul

„Panamacokor mákvirágbol“ („O rozetă panama din flori de mac“), un comunicat, în care sub anonim, se acuză prim-pretorele cercului Șugatag, Gavril Mihályi, cu aceea că în acțiunea pornită pentru îndemnarea comunelor să cumpere domeniul dela Batiza, a dovedit o procedură incompatibilă cu oficiul său.

Prim-pretorele, luând drept ofenză cele comunicate, în petiția adresată subprefectului sub numărul 7652—1913, a cerut contra sa cercetare disciplinară, pe care, respective ancheta preventivă procedurii disciplinare, vicecomitele a și ordonato prin deciziunea No. 21250—1913, ridicată la valoare de drept.

Din datele anchetei, compusă din fasiunile proprietarilor din Batiza și a concrezuților lor, s'a constatat, că primpretorele Gavril Mihályi nu cunoaște pe posesorii domeniului, n'are nici o relație cu ei și din aceste fasiuni, precum și din rescripțele edate de subprefect sub No. 16450—1914, referitor la cumpărarea domeniului, comisiunea anchetei constată, că numitul primpretore, în aceasta afacere, a purces legal și inescapabil; nu s'a aflat nimic prin ce s'ar dovedi că numitul primpretore, prin mijloace ilegale, s'au contracte de profit ar vol să procure acest domeniu pentru sine, sau pentru ai săi. Aceasta o exclude cu totul, întreaga activitate oficială a numitului primpretor, precum și caracterul lui integru.

Zelul dovedit în aceasta afacere în interesul bine pricept al acestor comune a fost un act în plin publicum, și cumpărarea acestui domeniu va fi sprijinită nu numai de autoritățile comitatului ci și de guvern.

Astfel neobvenind nici un dat, care ar demonstra, în actualul caz, culpabilitatea procedurii, ancheta se suspendă.

Dat în adunarea comisiei administrative a comitatului Maramurș, ținută în 21 Iunie, anul 1915, în Sighetul-Marmației.

Nyegre László m. p.
prezident.

Înștiințare pe anul școlastic viitor — la „Școala civilă gr.-cat.“ din Blaj. —

Inscrierile pentru anul școlastic 1915/16 se vor face în zilele prime ale lunii Septembrie 1915 după calendarul nou. Deodată cu înscrierile se vor face și examenele supletorii, de primire și corectorii.

În clasele elementare se primesc elevi, cari au împlinit înainte de 1 Sept. 1915 anul al 6-lea al etății și nu au trecut de 11 ani.

În clasa I. civilă se primesc elevi cari vor dovedi:

a) prin extras matricular, că au împlinit până în 1 Septembrie 1915 cel puțin vrâsta de 9 ani; apoi

b) prin atestat școlar, că au absolvat cu succes cel puțin bun clasa IV. elementară (poporală) sau dacă pe baza unui examen de primire dovedesc că sunt bine orientate în materialul de învățământ, prescriș pentru clasa IV. elementară.

În celelalte clase civile ale școlii de fete se primesc elevi, cari dovedesc prin atestat școlastic, că au absolvat cu spor suficient vre o clasă premergătoare civilă, ori din altă școală de categoria școlii civile.

În lipsa unui astfel de atestat, sau pe lângă atestat de pe clasa V. și VI. dela

școala elementară, primirea în orice clasă a școlii civile, se corăspunde etății elevii, se poate face numai pe baza unui examen de primire, depus cu succes înaintea corpului didactic al școlii, în sensul ordinațiunii înaltului Minister regesc de culte și instrucțiune publică de dte 11 Aug. 1887, Nr. 29.000. Examenul de primire este scutit de taxă.

Toate elevii, cari se înmatriculează la școala noastră, pe lângă atestat școlastic de pe clasa ce au absolvat, au să mai producă și extras matricular de botez și certificat de revaccinare.

Taxa de înscriere pentru clasele civile e 2 cor 60 fil., didactru 20 Cor. pentru biblioteca școlii 1 coroană, pentru Raportul anual iarăș 1 Cor. și pentru fondul de pensiune regnicolar 8 cor. laolaltă: 32 cor. 60 fil. La școala elementară nu se plătește didactru, dar au să solvească la începutul anului pentru servii, încălzit, curățit, bibliotecă și programă, laolaltă 5 coroane.

Pentru instrucția în muzica instrumentală (piano ori violină), vor avea să solvească o taxă deosebită, care se va statori la începutul anului, după numărul elevilor și al orelor de propunere.

Dela taxele aceste mici nu poate fi scutită nici o elevă.

Direcțiunea.

Diverse.

AA. LL. Prințul moștenitor și augusta sa soție. În 7 August la ora 11 au sosit, cu tren regal, în Capitală, AA. prințul moștenitor Carol Francisc Iosif cu augusta sa soție Zita. Bulevardele erau împopulate de o mare de capete, în ferestre arborau drapelele țării și ale aliaților. Mulțimea de capete, ca la un ordin se mișcă, se desfac în două coloane printre cari trece trăsura regală cu augustii oaspeți. Pasul lin și șgomotul trăsurii dispăre în uralele frenetice ale poporului. Moștenitorul îi salută grațios. Seara, un impozant conduct cu torțe, a defilat înaintea castelului regal. La cuvintele de bun venit, rostite de primarul orașului Budapesta Barczy, cu un ton sonor, emoționat A. S. prințul moștenitor a răspuns următoarele:

Domnule primar! Cu vădită satisfacție am ascultat cuvintele Dumitale, în care ai dat expresie dragostei și alipirii ce o nutrește poporul maghiar față de noi. În aceste zile de importanță istorică vom păstra de scumpă amintire entuziasmul de fidelitate față de Majestata Sa, pe care cu dragoste îl vom comunica Majestății Sale, bunului nostru Rege. După răspunsul Moștenitorului grupuri de oameni cutierau stradele Capitalei urând pentru viața AA. SS. oaspeți.

Episcopul Dr. Miron E. Cristea, vizitând pe răniții. În 2 Aug. (sf. Ilie), episcopul de Caransebeș P. S. Sa Dr. Miron E. Cristea, a cercetat spitalele răniților dela Băile Herculane. Preasfinția Sa s'a între-

ținut în particular, cu fiecare soldat, încurajând și mângâiând pe cei, cari au fost distinși. După masă episcopul le-a împărțit țigarete.

Concurs. Până în 3 Ianuarie 1916, când va fi complectat postul al doilea de învățător dela școala gr.-cat. elementară cu limbă de propunere română din *Érvasad* (comit. Bihor) vom aplica învățător sau învățătoare ajutoare. Soluțiune după lege. Rugările provăzute cu documentele recerute sunt a se trimite până în 27 August st. n.

Trăian A. Mihalca
preot, preș. școlii școlară.

Fata consulului român din Paris s'a sinucis. Din Predeal se anunță: Anna Lahovary, fca consulului român la Paris, Alexandru Lahovary, în vila familiară din Poiana Țapului, cu o pușcătură de revolver și-a stins viața. Causale sinuciderii probabil, sunt divergențele, dintre Anna Lahovary și mamă-sa, referitor la un plan de căsătorie.

Dăruire. On. Aurel Porușiu, paroh gr.-cat. în Dezmir a dăruit 10 cor. pentru cărți de rugăciuni, spre a-se trimite pe seama ostașilor români răniți, aflați în spitale. Primească mulțămită. Bani s'au predat destinațiunii lor.

De pe valea Someșului. Ni-se scrie: Holera a început să iea proporții estinse prin satele ce se estind pe valea Someșului. În Neșos din 18 Iulie până în 5 aert holera a stâns viața la 50 oameni. În Năsăud încă s'au constatat câteva cazuri, până acum a murit numai soția capelanului Năsăuți. În Ilva-mică s'au constatat 10 cazuri, tot atâtea și în Ilva-mare. Cercetările medicale au constatat, că spre holera sunt mai expuși oamenii alcoolici. Faptul îl demostrează și cazurile din Neșos, unde din cei 50 oameni, morți de holera, numai 3 nu au suferit de patima alcoolului. Autoritățile au luat toate dispozițiile necesari pentru localizarea holerei.

Posta Administrațiunii.

Am primit și chitam abonamentele dela: Dr. L. P. Abrud completare pe 1915. — Surdac (Maramureș) pe 1/2 1915—1/2 1916. — Biharsandălos, I. H. Gherla, Ocnișoara, Poptelec pe 1915 sem. 2 lea. — G. C. Zernești pe 1915. — Bihoreana, Orade pe 1915 sem. 2-lea. — Somlyoszécs pe 1915 pătărul 3-lea. — Körösjánosfalva pe 1915 sem. 1-ju. — I. I. Gherla pe 1915 sem. 2-lea.

Aviz.

În urma ordinului Preavenraturul Consistor arhiepiscop, — dat în baza ordinațiunii ministeriale, în urma căreia, naționalitățile din statul ungar pot să folosească colorile lor naționale în locuri publice și la ocaziuni publice, în mod ne împedat, dacă în acelaș loc și timp se folosesc și colorile naționale maghiare cel puțin în aceiaș măsură —, recercăm forurile noastre școlare să ne comunice imediat lățimea și lungimea steagului național maghiar, ce-l au, ca în aceiaș mărime să le putem trimite și steagul nostru național, pe care, la ocaziuni publice, au să-l pună pe edificiul școlii dimpreună cu cel maghiar.

Librăria sem. Blaj—Balázsfalva.

Proprietar, editor și Redactor responsabil:
Augustin Gruția.